

Szakmai összefoglaló és eredmények ismertetése

Kutatás címe, témája: Dísznövények nemesítése és szaporítástechnológiai fejlesztése

Vállalkozásunk a **GINOP-2.1.7-15 (15-2016-01104) Prototípus, termék-, technológia- és szolgáltatásfejlesztés** című pályázat kapcsán Dísznövény nemesítést és szaporítás technológiai fejlesztést hajtott végre.

A pályázatban a *Laburnum anagyroides* (aranyeső) és a *Prunus cerasifera* (piros-oszlopos szilva) prototípus nemesítését és szaporításához szükséges technológiai fejlesztést terveztük megvalósítani. A nemesítési tevékenység abból állt, hogy a megfelelő szülőnövények kiválasztása után, utódnemzedékeket állítottunk elő. Ezután következett az utódnemzedékek folyamatos szelekciója, klimatikus illetve használati érték szempontjából. Ezt követően a fajta jelöltek kiválasztására majd tesztelési folyamatára került sor. A tesztelés során folyamatos szelekcióra volt szükség.

Az általunk kiválasztott és a pályázatban szereplő növény fajták esetében a pályázat beadását követően elkezdtük a szakmai nemesítési szelekciós munkát, aminek eredményeképpen kialakultak a legjobb klónok.

A *Laburnum anagyroides* 'Yellow Rocket' – LAYR nevű (Oszlopos aranyeső) fajtát nemzetközi fajtavédelemre bejelentettük, annak a hatósági vizsgálata befejeződött és nemzetközi fajtavédelmet kapott.

A fajta oszlopos habitusú, mely tulajdonsága miatt alapvetően eltér a korábban ismert aranyeső fajtáktól, azoknál lényegesen karcsúbb, ezért kisebb helyigényű. Már fiatal korában is dúsán virágzik.

A fajtavédelem miatt a szaporítási jogokat a vállalkozásunk nemzetközi vonatkozásban is fogja tudni ellenőrizni. Ez lehetővé teszi, hogy a hazai és a nemzetközi piacra is ellenőrzötten csak olyan növények kerüljenek, amelyek szaporítóanyagát vállalkozásunk állítja elő vagy arra engedélyt ad.

A Prunus fajtánk egy hibrid szilva, vörös lombszínű oszlopos habitusú, de gyenge növekedésű díszváltozat, várhatóan kisebb végső mérettel rendelkezik, mint az alapfaj. A termék újdonságtartalma, hogy a piacon található oszlopos és vörös levelű szilvafajták tulajdonságait együttesen jeleníti meg.

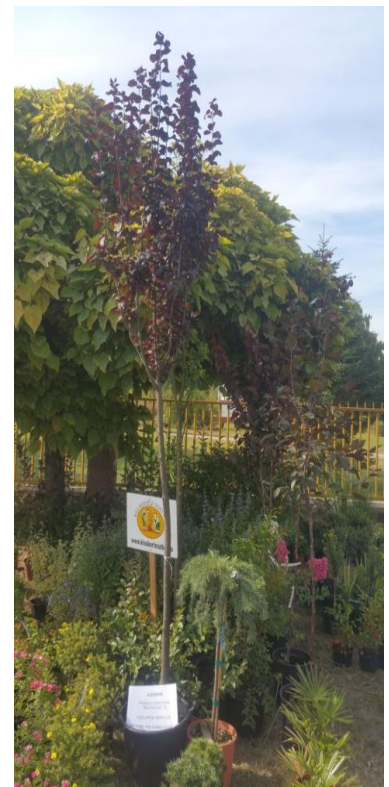
Vesszőszíne sötét, vörös-fekete, mely szintén kiemeli a többi fajta közül. Virága rózsaszín, levele sötét bordó. Termést várhatóan nem hoz, sterilnek tűnik, jelenlegi ismereteink szerint. Ez nagy jelentőségű különösen az urbanisztikai felhasználás miatt, mert a hagyományos vérszilva típusok sajnos a termésük miatt a felhasználás során hátrányt szenvednek más fajokkal szemben (a termés vonzza a rovarokat, lehullva a járdákat bepiszkítja). Az oszlopos habitus szintén nagy jelentőséggel bír, mert így szűkebb terek, utcák fásítására is használható.

Partnerünk a Breederplants V.O.F. a 2019-es Varsói Green is Life kiállításon bemutatta a Laburnum anagyroides 'Yellow Rocket' fajtát és a fajta iránt nemzetközi érdeklődést keltett fel.

A Prunus – oszlopos vérszilva fajtánk iránt is jelentős érdeklődés mutatkozik, ennek a fajtának a felszaporítása és bemutatása a következő évek feladata és lehetősége. Ezt a fajtát is hamarosan bejelentjük nemzetközi fajtaoltalomra, mert a prototípus (a megfelelő klón) már rendelkezésünkre áll.

Vállalkozásunk 2019-ben a hazai szakmai kiállításokon a Magyar Díszfaiskolások Egyesülete által szervezett szombathelyi faiskolai börzén és az Alföldi Faiskolások Egyesülete által rendezett kecskeméti faiskolai börzén is bemutatta a fajtákat. Mindkét helyen élénk érdeklődést tapasztaltunk a fajták iránt. Sajnos 2020-ban a pandémia miatt elmaradtak a szakmai kiállítások.

A projekt keretében megépült egy szaporító berendezés, amely 12mx4m alapterületű, szabályozható hőmérsékletű elektromos talajfűtéssel (talpfűtés) rendelkezik. A projekt keretében napelemes rendszert is kiépítettünk, mely egész év során működve előállítja azt a szükséges energia mennyiséget, melyet a talpfűtés tavaszi üzemeltetése során felhasználunk. A napelem által gyűjtött és termelt zöld energia segíti vállalkozásunk ökológia lábnyomának csökkentését és költségeit is csökkenti a projekt befejezését követően is. A gyökereztetéshez szükséges megfelelő páratartalomról automata párasító berendezés gondoskodik. A szaporító berendezés elkészülte után tudtuk megkezdeni a szaporítási kísérleteket, melyeket tovább folytatunk, hogy minél jobb gyökeresedési arányt tudjunk elérni. A talajfűtést és annak szabályozhatóságát többször teszteltük, talajhőmérséklet méréseket végeztünk, aminek során megállapítottuk, hogy a berendezés megfelelően, precíziósan szabályozható. A párasítás kellően szabályozható, a gyökereztetéshez szükséges páratartalom, segítségével előállítható és fenntartható. A berendezésben lehetséges nagyobb mennyiségű szaporítóanyag előállítása a nehezen gyökeresedő fajokból is, mely a vállalkozás jövőbeli sikerességét jelentősen befolyásolja.

A vegetatív szaporítások a hajtások érettségi állapota alapján a Laburnum, Prunus nemzetségek esetében folytak. Az anyanövényekről és a már meggyökeresedett állományokról is szedtünk dugványokat.

A szaporításokat cellás tálcába végeztük tőzeg-perlit keverékbe. A fás dugványozást február – március hónapokban végeztük. A fásdugványokat 3 hétig melegtalpon kezeltük 18Co-on. A dugványokat január hónapban szedtük meg és a dugványozásig hűtőben tároltuk. Gyökeresítő hormonkezelést Germon C (0,5mg), Dip 'n Grow (5000 ppm) és Clonex alkalmazásával végeztünk, háromszoros ismétlésben. Zölddugványozást július hónapban folytattunk párafüggöny alkalmazásával. A dugványokat két, illetve három rügyesre vágtuk, a leveleket visszakurtítottuk.

A szaporítások gyökeresedése megtörtént, a melegtalpas kezelés inkább negatív hatású volt, ezért a későbbi kísérletekben nem használtuk. A tálcákat szabadban edzettük, majd becserepeztük. A meggyökeresedett növények növekedése megfelelő.

Fülöpháza, 2021. július 29.

Kiss Csaba

Kiss Kertész Duó Kft